នៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ
នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

ព័ត៌មានពិស្តារនៃការដាក់ឯកសារ

សំណុំរឿងលេខ	៖	០០៤/២/០៧-០៩-២០០៩-អវតក/កសចស (អបជ ៦០)
ដាក់ទៅ	៖	អង្គបុរេជំនុំជម្រះ
ថ្ងៃដាក់	៖	ថ្ងៃទី១៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២០
ភាគីអ្នកដាក់	៖	អោ អាន
ភាសាដើម	៖	អង់គ្លេស

ឯកសារបកប្រែ
TRANSLATION/TRADUCTION
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date): 26-Feb-2020, 12:05
CMS/CFO: Sann Rada

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ប្រភេទឯកសារដែលស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ៖ សម្ងាត់

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារកំណត់ដោយ អបជ៖ សាធារណៈ/Public

ប្រភេទនៃចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ៖

ការពិនិត្យឯកសារបណ្ដោះអាសន្នឡើងវិញ៖

ឈ្មោះមន្ត្រីដែលបានពិនិត្យ៖

ហត្ថលេខា៖

ចម្លើយតបទៅនឹងសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ ស្នើសុំឲ្យចាត់រាល់វិធានការរដ្ឋបាលដែលតម្រូវទាំងអស់ ដើម្បីបញ្ជូនសំណុំរឿង ០០៤/២ (អោ អាន) ទៅអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

អ្នកដាក់ឯកសារ៖

សហមេធាវី

មុំ លុដ្ឋ

Richard ROGERS

Göran SLUITER

ផ្ញើរជូន៖

អង្គបុរេជំនុំជម្រះ

ចៅក្រម ប្រាក់ គឹមសាន

ចៅក្រម Olivier BEAUVALLET

ចៅក្រម ន័យ ថុល

ចៅក្រម Kang Jin BAIK

ចៅក្រម ហួត វុទ្ធី

សហព្រះរាជអាជ្ញា

ជា លាង

Brenda J. Hollis

អ្នកដាក់ពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំងអស់ក្នុងសំណុំរឿង០០៤/២

សេចក្ដីផ្ដើម

1. តាមរយៈសហមេធាវីរបស់គាត់ (*"មេធាវីការពារក្ដី"*) លោក អោ អាន សូមឆ្លើយតបទៅនឹង *សំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ ស្នើសុំឱ្យចាត់រាល់វិធានការរដ្ឋបាលដែលតម្រូវទាំងអស់ ដើម្បីបញ្ជូនសំណុំរឿង ០០៤/២ (អោ អាន) ទៅអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង* (*"សំណើសុំចាត់វិធានការរបស់ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ"*)[1] និងសូមលើកឡើងថាឧបាស្រ័យដែលបានស្នើសុំដោយ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតដោយក្របខណ្ឌគតិយុត្តិរបស់អង្គជំនុំជម្រះ វិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា (អ.វ.ត.ក) ទេ។ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ បង្ហាញសំណើរបស់ ខ្លួនជាបញ្ហារដ្ឋបាលធម្មតា។ តាមការពិតគាត់កំពុងស្នើសុំឱ្យអង្គបុរេជំនុំជម្រះពិចារណាឡើងវិញ ទៅលើសេចក្ដីសម្រេចរបស់ខ្លួនស្ដីពីអានុភាពគតិយុត្ត និងផលវិបាកផ្នែកនីតិវិធីនៃដីកាដំណោះ ស្រាយពីរដាច់ដោយឡែកពីគ្នា និងផ្ទុយគ្នា។

2. មេធាវីការពារក្ដីសូមអះអាងសាជាថ្មីនូវជំហររបស់ខ្លួនថា សំណុំរឿង ០០៤/២ មិនអាចបញ្ជូនទៅ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានទេ ដោយសារអង្គជំនុំជម្រះមិនបានទទួលយកសំណុំរឿងនេះទៅ ពិនិត្យតាមផ្លូវច្បាប់ទេ។ នៅក្នុង *សំណើសុំចាត់វិធានការ* របស់ខ្លួន សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ អះអាងដោយមិនត្រឹមត្រូវថា "គោលជំហរស្វ័យប្រវត្តិជាមូលដ្ឋាន និងជាកត្តាកំណត់នេះ" គឺថា អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងត្រូវបានប្ដឹង "ដោយស្វ័យប្រវត្តិ" អំពីសំណុំរឿងនេះ នៅថ្ងៃទី១៩ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៩[2]។ ក្នុងការអះអាងបែបនេះ គាត់យល់ច្រឡំសំអាងហេតុរបស់ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ ចំពោះ ការធ្វើសេចក្ដីសន្និដ្ឋានថា ការចេញដីកាដំណោះស្រាយពីរផ្ទុយគ្នាជារឿងខុសច្បាប់ ជាមួយនឹង ការកំណត់អំពីអានុភាពគតិយុត្ត និងផលវិបាកផ្នែកនីតិវិធីនៃការធ្វើសេចក្ដីសន្និដ្ឋាននោះ។ តាម ការពិតអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ពុំទទួលបានសំឡេងគាំទ្រភាគច្រើនលើសលប់ដើម្បីសម្រេចទៅលើផល វិបាកនៃសកម្មភាពខុសច្បាប់របស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតទេ គឺសហចៅក្រមបានធ្វើសេចក្ដី សន្និដ្ឋានផ្ទុយគ្នា[3]។

---

[1] សំណុំរឿងលេខ ០០៤/២/០៧-០៩-២០០៩-អវតក/អជសដ *សំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ ស្នើសុំឱ្យចាត់រាល់វិធាន ការរដ្ឋបាលដែលតម្រូវទាំងអស់ ដើម្បីបញ្ជូនសំណុំរឿង ០០៤/២ (អោ អាន) ទៅអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង* (*"សំណើសុំចាត់ វិធានការរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ"*) ឯកសារ **D359/25** ចុះថ្ងៃទី០៤ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២០។

[2] *សំណើសុំចាត់វិធានការរបស់ ស.ព.អ* កថាខណ្ឌ ២៣។

[3] សំណុំរឿងលេខ ០០៤/២/០៧-០៩-២០០៩-អវតក/កសចស (អបជ ៦០) *សេចក្ដីពិចារណាលើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកា ដំណោះស្រាយ* (*"សេចក្ដីពិចារណាលើបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍"*) ឯកសារ **D359/24 និង D360/33** ចុះថ្ងៃទី១៩ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩ កថា ខណ្ឌ ១២៤, ១៧០-៣០២, ៣០៤-៣២៩។

3. សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ ក៏មិនអើពើចំពោះអង្គហេតុដែលមិនអាចប្រកែកបានថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតជាតិបានចេញ *ដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់ អោ អាន* (*"ដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់"*)[4] ហើយថា ដីកាសម្រេចនេះមិនត្រូវបានច្រានចោលដោយសំឡេងគាំទ្រភាគច្រើនលើសលប់ នៅក្នុងពេលសម្រេចទៅលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នោះទេ។ ផ្ទុយទៅវិញ ចៅក្រមភាគច្រើននៅ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ បានតម្កល់*ដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់*[5] ហើយថា ដីកានេះ គឺជាដីកាដែលមានសុពលភាពអនុវត្ត អនុលោមតាមវិធាន ៧៧(១៣)(ក) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង។ ការបញ្ជូនសំណុំរឿងទៅអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង (ក្នុងខណៈដែលសំណុំរឿងនេះត្រូវបានច្រានចោលដោយប្រសិទ្ធភាព) ជាការរំលោភលើក្របខណ្ឌគតិយុត្តិនៅអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា។ ទន្ទឹមករណីដែលថា *ដីកាដំណោះស្រាយ (ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ)*[6] ក៏នៅមានសុពលភាពដែរ អនុលោមតាមវិធាន ៧៧(១៣)(ខ) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង មិនមានឥទ្ធិពលលើការពិតដែលថា *ដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់* បានបញ្ចប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីក្នុងសំណុំរឿង ០០៤/២ រួចទៅហើយ។ ចៅក្រមភាគតិចនៃអង្គបុរេជំនុំជម្រះ មិនអាចបដិសេធសេចក្តីសម្រេចនោះ ឬបង្គាប់ជាឯកតោភាគីដល់ក្រឡាបញ្ជីអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ឱ្យបញ្ជូនសំណុំរឿងទៅអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានឡើយ[7]។

4. ដូចបានសម្រេចដោយចៅក្រមភាគច្រើននៅ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ គឺថា ពុំមានវិធាន ឬយន្តការតាមផ្លូវច្បាប់ណាមួយ ដើម្បីដោះស្រាយស្ថានភាពគតិយុត្តិដ៏លំបាកមិនធ្លាប់មានពីមុនមក តួយ៉ាងដូចជាការមានដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ និងដីកាលើកលែងចោទប្រកាន់នៅក្នុងសំណុំរឿងតែមួយ និងទៅលើបទចោទដូចគ្នា ហើយពុំបានទទួលសេចក្តីសម្រេចនៅបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ឡើយ។ អនុលោមតាមគោលការណ៍ *វិមតិសង្ស័យបានជាប្រយោជន៍ដល់ជនជាប់ចោទ* ដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ៣៨ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា (*"រដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជា"*) និង មាត្រា ១៤(២) នៃកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ (*'ICCPR'*) វិមតិសង្ស័យដែលកើតបែបឡើងនេះត្រូវតែដោះស្រាយជាប្រយោជន៍ដល់ អោ អាន។

---

[4] សំណុំរឿងលេខ ០០៤/២/០៧-០៩-២០០៩-អវតក/កសចស *ដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់ អោ អាន* (*"ដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់"*) ឯកសារ **D359** ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៨។

[5] *សេចក្តីពិចារណាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍* កថាខណ្ឌ ១៧០-៣០២។

[6] សំណុំរឿងលេខ ០០៤/២/០៧-០៩-២០០៩-អវតក/កសចស *ដីកាដំណោះស្រាយ (ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ)* ឯកសារ **D360** ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៨។

[7] *សំណើសុំចាត់វិធានការរបស់ ស.ព.អ* កថាខណ្ឌ ២៤។

5. ហេតុនេះ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ ជាប់កាតព្វកិច្ចតាមផ្លូវច្បាប់ក្នុងការបដិសេធសំណូមពរដែលបានស្នើសុំដោយ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ។ សំណុំរឿងនេះមិនអាចបញ្ជូនទៅអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានទេ ដោយសារអង្គជំនុំជម្រះមិនបានទទួលយកសំណុំរឿងយកមកពិនិត្យតាមផ្លូវច្បាប់ទេ។ រដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជាកំណត់ថា សំណុំរឿង ០០៤/២ ត្រូវបានបញ្ចប់ជាក់ស្តែងនៅថ្ងៃទី១៩ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩។

6. មេធាវីការពារក្តីសូមដាក់ចម្លើយតបនេះជាភាសាអង់គ្លេសមុនសិន ចំណែកសំណៅបកប្រែជាភាសាខ្មែរនឹងដាក់តាមក្រោយឲ្យបានឆាប់តាមដែលអាចធ្វើបាន។

ប្រវត្តិនីតិវិធី

7. នៅថ្ងៃទី១៦ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៨ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានចេញដីកាដំណោះស្រាយពីរដាច់ដោយឡែកពីគ្នា និងផ្ទុយគ្នា នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០៤/២[8]។

8. នៅថ្ងៃទី១៧ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨ សហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិបានដាក់សារណាបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹង *ដីកាដំណោះស្រាយ (ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ)*[9]។ នៅថ្ងៃទី២០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិបានដាក់សារណាបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹង *ដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់*[10]។ នៅថ្ងៃទី២០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨ ផងដែរ មេធាវីការពារក្តីបានដាក់សារណាបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹង *ដីកាដំណោះស្រាយ (ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ)*[11]។

9. នៅថ្ងៃទី១៩ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩ អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានចេញ *សេចក្តីពិចារណាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដំណោះស្រាយ* (*"សេចក្តីពិចារណាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍"*)។ អង្គជំនុំជម្រះបានសម្រេចជាឯកច្ឆ័ន្ទថា ការចេញដីកាដំណោះស្រាយពីរផ្ទុយគ្នាជារឿងខុសច្បាប់ ហើយអង្គជំនុំជម្រះ

---

[8] *ដីកាដំណោះស្រាយ (ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ)*។ *ដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់*។

[9] សំណុំរឿងលេខ ០០៤/២/០៧-០៩-២០០៩-អវតក/កសចស (អជប៦០) *បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់សហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិទាក់ទងនឹងដំណោះស្រាយរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ (ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ) ក្នុងសំណុំរឿង ០០៤/២* ឯកសារ **D360/8/1** ចុះថ្ងៃទី១៤ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨។

[10] សំណុំរឿងលេខ ០០៤/២/០៧-០៩-២០០៩-អវតក/កសចស (អជប៦០) *បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់ អោ អាន (D359)* (*"បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ ស.ព.ជ"*) ឯកសារ **D359/3/1** ចុះថ្ងៃទី២០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨។

[11] សំណុំរឿងលេខ ០០៤/២/០៧-០៩-២០០៩-អវតក/កសចស (អជប៦០) *បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ អោ អាន លើដីកាដំណោះស្រាយ (ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ) របស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ ក្នុងសំណុំរឿង ០០៤/២* (*"បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ អោ អាន ប្រឆាំងនឹងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ"*) ឯកសារ **D360/5/1** ចុះថ្ងៃទី១៩ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨។

មិនអាចរកបានសំឡេងភាគច្រើនលើសលប់ ដើម្បីសម្រេចទៅលើអង្គសេចក្តីនៃសារណាបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ភាគីបានឡើយ[12]។

10. នៅថ្ងៃទី៣០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩ មេធាវីការពារក្តីបានផ្ញើលិខិតមួយច្បាប់ទៅអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ដោយស្នើសុំការបញ្ជាក់ថា អង្គជំនុំជម្រះមិនបានទទួលយកសំណុំរឿង ០០៤/២ មកពិនិត្យតាមផ្លូវច្បាប់ទេ ហើយជាជម្រើសម្យ៉ាងទៀត ស្នើសុំពន្យារពេលវេលា និងការណែនាំសម្រាប់ដាក់អញ្ញត្រកម្ម អនុលោមតាមវិធាន ៨៩ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង[13]។

11. នៅថ្ងៃទី១៣ ខែមករា ឆ្នាំ២០២០ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ បានដាក់ *សារណារបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីបញ្ជីឈ្មោះសាក្សី និងអ្នកជំនាញ ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់ ក អនុលោមតាមវិធាន ៨០*[14] ជាឯកសារក្រដាសទៅអង្គភាពគ្រប់គ្រងតុលាការ។

12. នៅថ្ងៃទី២០ ខែមករា ឆ្នាំ២០២០ ដោយសារអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនៅតែមិនអាចទទួលយកសំណុំរឿងមកពិនិត្យតាមផ្លូវច្បាប់បាន មេធាវីការពារក្តីបានដាក់ *សេចក្តីសង្ខេបអញ្ញត្រកម្មរបស់ អោ អាន អនុលោមតាមវិធាន ៨៩(១) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង* របស់ខ្លួនជាឯកសារក្រដាសទៅអង្គភាពគ្រប់គ្រងតុលាការ ដើម្បីរក្សាសិទ្ធិរបស់ អោ អាន[15]។

13. នៅថ្ងៃទី២១ ខែមករា ឆ្នាំ២០២០ ក្រឡាបញ្ជីនៃអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានផ្ញើអ៊ីមែលទៅភាគីទាំងអស់ដោយលើកឡើងថា អង្គបុរេជំនុំជម្រះ មិនទាន់បានបញ្ជូនសំណុំរឿងទៅអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនៅឡើយទេ[16]។

14. នៅថ្ងៃទី២៨ ខែមករា ឆ្នាំ២០២០ ដោយដឹងជាម្តងទៀតថាអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនៅតែមិនបានទទួលយកសំណុំរឿងមកពិនិត្យតាមផ្លូវច្បាប់ មេធាវីការពារក្តីបានដាក់ *សារណាស្តីពីបញ្ជីឈ្មោះ*

---

[12] *សេចក្តីពិចារណាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍* កថាខណ្ឌ ១២៤, ១៦៩។

[13] ក្រុមមេធាវីការពារក្តី អោ អាន *"សំណើសុំការបញ្ជាក់ថា អង្គជំនុំជម្រះមិនអាចទទួលយកសំណុំរឿង ០០៤/២ មកពិនិត្យតាមផ្លូវច្បាប់បាន ជាជម្រើសម្យ៉ាងទៀត សំណើសុំការពន្យារពេល និងការណែនាំសម្រាប់ការដាក់អញ្ញត្រកម្ម អនុលោមតាមវិធាន ៨៩ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង"* ចុះថ្ងៃទី៣០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩។

[14] សំណុំរឿងលេខ ០០៤/២/០៧-០៩-២០០៩-អវតក/អជសដ *សារណាស្តីពីបញ្ជីឈ្មោះសាក្សី និងអ្នកជំនាញ ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់ ក អនុលោមតាមវិធាន ៨០ របស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ* ចុះថ្ងៃទី១៣ ខែមករា ឆ្នាំ២០២០។

[15] សំណុំរឿងលេខ ០០៤/២/០៧-០៩-២០០៩-អវតក/អជសដ *សេចក្តីសង្ខេបអញ្ញត្រកម្មរបស់ អោ អាន អនុលោមតាមវិធាន ៨៩(១) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង* ចុះថ្ងៃទី២០ ខែមករា ឆ្នាំ២០២០។

[16] អ៊ីម៉ែលពីក្រឡាបញ្ជីនៃអង្គជំនុំជម្រះទៅភាគីអំពីសំណុំរឿង ០០៤/០២ ចុះថ្ងៃទី ២១ ខែមករា ឆ្នាំ ២០២០, មានភ្ជាប់ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១។

សាក្សី និងអ្នកជំនាញ ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់ ១ អនុលោមតាមវិធាន ៨០ និង ចម្លើយតបរបស់គាត់ទៅនឹងសារណារបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីបញ្ជីឈ្មោះសាក្សី និងអ្នកជំនាញ ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់ ក អនុលោមតាមវិធាន ៨០ ជាឯកសារក្រដាសទៅអង្គភាពគ្រប់គ្រងតុលាការ ដើម្បីរក្សាសិទ្ធិរបស់ អោ អាន[17]។

15. នៅថ្ងៃទី០៤ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២០ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ បានដាក់ជាឯកសារក្រដាសទៅអង្គភាពគ្រប់គ្រងតុលាការ។ គាត់ក៏បានដាក់ *សំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិស្នើដល់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងចាត់វិធានការដើម្បីបានសិទ្ធិទទួលចូលពិនិត្យមើលដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ និងសំណុំរឿងនៃសំណុំរឿង ០០៤/០២ (អោ អាន)*[18]។

16. នៅថ្ងៃទី១០ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២០ ក្រឡាបញ្ជីនៃអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានផ្ញើអ៊ីមែលបន្ថែមទៅភាគីទាំងអស់ដោយអះអាងសាជាថ្មីថា អង្គបុរេជំនុំជម្រះមិនទាន់បានបញ្ជូនសំណុំរឿងទៅអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនៅឡើយទេ[19]។

ច្បាប់ជាធរមាន

17. វិធាន ៧៧(១៣)(ក) នៃវិធានផ្ទៃក្នុងចែងថា ប្រសិនបើសម្លេងភាគច្រើនដែលតម្រូវមិនអាចរកបានទេ *ពាក់ព័ន្ធនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដែលមិនមែនជាដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ* សេចក្តីសម្រេចដែលមិនមានសម្លេងគាំទ្ររបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះត្រូវតម្កល់ទុកជាបានការ។

18. មាត្រា ៣៨ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាចែងថា វិមតិសង្ស័យត្រូវបានជាប្រយោជន៍ដល់ជនជាប់ចោទ។ គោលការណ៍ដូចគ្នានេះត្រូវបានទទួលយកជាសាកលដោយមានចែងនៅក្នុងមាត្រា ១៤(២) នៃកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ។

19. សិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះក្តីដោយយុត្តិធម៌ មានចែងនៅក្នុងមាត្រា ១៣ នៃកិច្ចព្រមព្រៀងរវាង

---

[17] សំណុំរឿងលេខ ០០៤/២/០៧-០៩-២០០៩-អវតក/អជសជ *សារណាស្តីពីបញ្ជីឈ្មោះសាក្សី និងអ្នកជំនាញ ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់ ក អនុលោមតាមវិធាន ៨០ និង ចម្លើយតបរបស់គាត់ទៅនឹងសារណាស្តីពីបញ្ជីឈ្មោះសាក្សី និងអ្នកជំនាញ ជាមួយឧបសម្ព័ន្ធសម្ងាត់ ក អនុលោមតាមវិធាន ៨០ របស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ* ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមករា ឆ្នាំ២០២០។

[18] សំណុំរឿងលេខ ០០៤/២/០៧-០៩-២០០៩-អវតក/អជសជ *សំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិស្នើដល់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងចាត់វិធានដើម្បីទទួលបានសិទ្ធិចូលពិនិត្យមើលដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុះជម្រះ និងសំណុំរឿងនៃសំណុំរឿង ០០៤/០២ (អោ អាន)* ចុះថ្ងៃទី០៤ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២០។

[19] អ៊ីម៉ែលពីក្រឡាបញ្ជីនៃអង្គជំនុំជម្រះអំពីសំណើសុំរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ នាថ្ងៃទី ០៤ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០២០ ចុះថ្ងៃទី ១០ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០២០ មានភ្ជាប់ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ២។

អង្គការសហប្រជាជាតិ និងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ទាក់ទងនឹងការកាត់សេចក្តីនៅក្រោមច្បាប់កម្ពុជា នូវឧក្រិដ្ឋកម្មដែលប្រព្រឹត្តឡើងនៅក្នុងរយៈកាលកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ដែលកិច្ចព្រមព្រៀងនេះធ្វើឡើងនៅ រាជធានីភ្នំពេញ ចុះថ្ងៃទី០៦ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៣ និង មាត្រា ៣៣ ដល់ ៣៥*ថ្មី* នៃច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតឱ្យមានអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាដើម្បីកាត់សេចក្តីឧក្រិដ្ឋកម្មដែលប្រព្រឹត្តឡើងនៅក្នុងរយៈកាលនៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ដែលត្រូវបានធ្វើវិសោធនកម្មនៅថ្ងៃទី២៧ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៤ និង វិធាន ២១ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង[20]។

ចម្លើយតប

20. សំណូមពរដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ បានស្នើសុំមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតនៅក្នុងក្របខណ្ឌគតិយុត្តិនៅអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាទេ និងត្រូវតែបដិសេធចោល។ សំណុំរឿង ០០៤/០២ ត្រូវបានច្រានចោលជាក់ស្តែងនៅថ្ងៃទី១៩ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩ ហើយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងមិនបានទទួលយកសំណុំរឿង ០០៤/០២ មកពិនិត្យតាមផ្លូវច្បាប់ទេ។ សំណុំរឿងមិនអាចបញ្ជូនទៅអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងដោយពុំមានការពិចារណាឱ្យបានពេញលេញ និងសំឡេងភាគច្រើនលើសលប់នៅអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ដើម្បីគាំទ្រដល់ការបញ្ជូនសំណុំរឿងនោះឡើយ។

21. សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ បង្ហាញសំណើរបស់ខ្លួនថាជា "វិធានការផ្នែករដ្ឋបាលធម្មតា"[21]។ តាមការពិត គាត់កំពុងស្នើសុំឱ្យ អង្គបុរេជំនុំជម្រះធ្វើការពិចារណាឡើងវិញទៅលើសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួនអំពីអង្គសេចក្តីនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ និងអានុភាពគតិយុត្តិនៃដីកាដំណោះស្រាយពីរដាច់ដោយឡែកពីគ្នា និងផ្ទុយគ្នា[22]។ ទោះបីអង្គបុរេជំនុំជម្រះបានសម្រេចជាឯកច្ឆ័ន្ទថា ការចេញដីកាដំណោះ

---

[20] កិច្ចព្រមព្រៀងរវាងអង្គការសហប្រជាជាតិ និងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ទាក់ទងនឹងការកាត់សេចក្តីនៅក្រោមច្បាប់កម្ពុជា នូវឧក្រិដ្ឋកម្មដែលប្រព្រឹត្តឡើងនៅក្នុងរយៈកាលកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ រាជធានីភ្នំពេញ ចុះថ្ងៃទី០៦ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៣ មាត្រា ១៣។ នៃច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតឱ្យមានអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ដើម្បីកាត់សេចក្តីឧក្រិដ្ឋកម្មដែលប្រព្រឹត្តឡើងនៅក្នុងរយៈកាលនៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យដែលត្រូវបានធ្វើវិសោធនកម្មនៅ ថ្ងៃទី២៧ ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៤ (នស/រកម/១០០៤/២០០៦) មាត្រា ៣៣, ៣៥ *ថ្មី*។ វិធាន ២១ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង។

[21] *សំណើសុំចាត់វិធានការរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ* កថាខណ្ឌ ២៣-២៤។

[22] ភាគីដែលស្នើសុំការពិចារណាឡើងវិញត្រូវបំពេញទៅតាមបទដ្ឋានខ្ពស់ ដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិមិនបានធ្វើនៅក្នុង *សំណើសុំចាត់វិធានការ* ទេ។ ការពិចារណាឡើងវិញគឺជាវិធានការនៃឆន្ទានុសិទ្ធិដែលអនុវត្តតែចំពោះករណីលើកលែងដែលមានលេចឡើងនូវការប្រែប្រួលកាលៈទេសៈ ដែលបណ្តាលឱ្យសេចក្តីសម្រេចពីមុនមានកំហុស ឬបណ្តាលឱ្យមានភាពអយុត្តិធម៌។ សំណុំរឿងលេខ ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អវតក/កសចស (អបជ ០៣) *សេចក្តីសម្រេចលើពាក្យសុំពិចារណាសាជាថ្មីអំពីសិទ្ធិរបស់សើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងការថ្លែងប្រាស្រ័យជូនអង្គបុរេជំនុំជម្រះដោយខ្លួនឯង* ឯកសារ C22/I/68 ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៨ កថាខណ្ឌ ២៥-២៨ មានភ្ជាប់ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ៣ (អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានពិពណ៌នាអំពីបទដ្ឋានសម្រាប់ការពិចារណា

ស្រាយពីរដាច់ដោយឡែកពីគ្នា និងផ្ទុយគ្នាជារឿងខុសច្បាប់ក៏ដោយ[23] តែអង្គជំនុំជម្រះមិនទទួលបានសំឡេងគាំទ្រភាគច្រើនលើសលប់ដែលសម្រេចទៅលើអានុភាពនៃភាពខុសច្បាប់នេះ និងផលវិបាកផ្នែកនីតិវិធីសម្រាប់សំណុំរឿង ០០៤/០២ ទេ។ ចៅក្រមភាគច្រើននៅ អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានសម្រេចថា គោលការណ៍ *វិមតិសង្ស័យបានជាប្រយោជន៍ដល់ជនជាប់ចោទ* ដែលមានចែងក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញតម្រូវឱ្យច្រានចោលសំណុំរឿង ០០៤/០២[24]។ ចៅក្រមភាគតិចនៅអង្គបុរេជំនុំជម្រះមិនអាចបដិសេធសេចក្តីសម្រេចនោះ ឬបង្គាប់ជាឯកត្តោភាគីដល់ក្រឡាបញ្ជីអង្គបុរេជំនុំជម្រះឱ្យបញ្ជូនសំណុំរឿងទៅអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានឡើយ[25]។

22. សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ បានជំទាស់ដោយមិនត្រឹមត្រូវថា អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងទទួលយកសំណុំរឿង ០០៤/០២ ទៅពិនិត្យដោយស្វ័យប្រវត្តិ ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃ "គោលជំហរស្វ័យប្រវត្តិ" *គឺ*ថា ក្នុងករណីខ្វែងយោបល់ដែលមិនបានដោះស្រាយរវាងសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតកិច្ចស៊ើបសួរនឹងបន្ត[26]។ ចំណុចនេះមិនត្រឹមត្រូវទេ ដោយសារ៖ (ក) សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានប្រើប្រាស់យន្តការទាំងអស់ដែលមានដើម្បីដោះស្រាយករណីខ្វែងយោបល់គ្នា រួមទាំង "គោលជំហរស្វ័យប្រវត្តិ" ផងដែរ ដោយចេញដីកាដំណោះស្រាយពីរដាច់ដោយឡែកពីគ្នា និងផ្ទុយគ្នា[27] (ខ) អង្គបុរេជំនុំជម្រះ មិនទទួលបានសំឡេងគាំទ្រភាគច្រើនលើសលប់ ដើម្បីសម្រេចទៅលើអានុភាពគតិយុត្តិនៃការចេញដីកាដំណោះស្រាយពីរដាច់ដោយឡែកពីគ្នាដែលខុសច្បាប់ និងផល

ឡើងវិញដូចតទៅ៖ "អង្គជំនុំជម្រះមានអំណាចឆន្ទានុសិទ្ធិដោយឯកឯង ក្នុងការពិចារណាសេចក្តីសម្រេចបន្ទាន់បង្ខំដែលបានចេញកាលពីលើកមុន សាជាថ្មី នៅក្នុងករណីពិសេស "ប្រសិនបើមានកំហុសចំពោះអំណះអំណាងច្បាស់លាស់ ឬ ប្រសិនបើចាំបាច់ក្នុងការរារាំងភាពអយុត្តិធម៌""។) (ដកស្រង់ *រឿងក្តី រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង* Milutinovic *និងអ្នកផ្សេងទៀត* សំណុំរឿងលេខ IT-05-87-T *សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់រដ្ឋអាជ្ញា សុំឱ្យពិចារណាសាជាថ្មីលើសេចក្តីសម្រេចស្តីពីសំណើរបស់រដ្ឋអាជ្ញាសុំវិធានការការពារបន្ថែម នៅក្នុងដំណាក់កាលជំនុំជម្រះ ដើម្បីការពារសាក្សី K56* ចុះថ្ងៃទី០៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៦ កថាខណ្ឌ ២)។ *រឿងក្តី រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង* Mucic និងអ្នកផ្សេងទៀត *សាលដីកាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចំពោះការផ្តន្ទាទោស* សំណុំរឿងលេខ IT-96-21-A *bis* ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៣ កថាខណ្ឌ ៤៩ មានភ្ជាប់ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ៤។ *រឿងក្តី រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង* Bagosora និងអ្នកផ្សេងទៀត *សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាន់បង្ខំពីការបដិសេធមិនពិចារណាសាជាថ្មីពាក់ព័ន្ធនឹងវិធានការការពារ និងពាក្យសុំការប្រកាសពី "កង្វះយុត្តាធិការ"* សំណុំរឿងលេខ ICTR-98-41-A ចុះថ្ងៃទី០២ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០២ កថាខណ្ឌ ១០ មានភ្ជាប់ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ៥។

[23] *សេចក្តីពិចារណាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍* កថាខណ្ឌ ១២៣-១២៤។

[24] *សេចក្តីពិចារណាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍* កថាខណ្ឌ ២៩៥-៣០២។

[25] *សំណើសុំចាត់វិធានការរបស់ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ* កថាខណ្ឌ ២៤។

[26] *សំណើសុំចាត់វិធានការរបស់ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ* កថាខណ្ឌ ២៣, ២៥-២៦។

[27] *សេចក្តីពិចារណាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍* កថាខណ្ឌ ១២១។

វិបាករបស់វា[28] និង (គ) អនុលោមតាមវិធាន ៧៣(១៣)(ក) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង *ដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់* តម្កល់ទុកជាបានការ និងមិនរងផលប៉ះពាល់ដោយសារបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ឡើយ។

23. អង្គបុរេជំនុំជម្រះ បានសម្រេចជាឯកច្ឆ័ន្ទថា ការចេញដីកាដំណោះស្រាយពីរជារឿងខុសច្បាប់[29]។ ចំណុចសំខាន់នៃការផ្តល់សំអាងហេតុរបស់ខ្លួនគឺការបង្ហាញថា ដីកាដំណោះស្រាយត្រូវបញ្ចប់ការស៊ើបអង្កេតជាស្ថាពរ ហើយថារាល់ករណីខ្វែងយោបល់ទាំងអស់លើបញ្ហានេះត្រូវដោះស្រាយតាមរយៈនីតិវិធីដោះស្រាយករណីខ្វែងយោបល់អនុលោមតាមវិធាន ៧២ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ឬដោយ "គោលជំហរស្វ័យប្រវត្តិ"[30]។ បើតាមអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ការមិនសំអាងទៅលើក្របខណ្ឌគតិយុត្តិនោះ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់ "គោលជំហរស្វ័យប្រវត្តិ"[31] ដោយបានជ្រើសរើសចេញដីកាដំណោះស្រាយពីរដាច់ដោយឡែកពីគ្នា និងផ្ទុយគ្នា ដែលខុសច្បាប់ទៅវិញ។

24. ជាការសំខាន់ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ មិនទទួលបានសំឡេងគាំទ្រភាគច្រើនលើសលប់ដើម្បីសម្រេចទៅលើអានុភាពនៃភាពខុសច្បាប់ ឬទៅលើផលវិបាកផ្នែកនីតិវិធីរបស់វាទេ[32]។ មានតែចៅក្រមភាគតិចប៉ុណ្ណោះដែលបានសម្រេចថាសំណុំរឿងនេះគួរបញ្ជូនទៅអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង[33]។ ចៅក្រមភាគច្រើនបានសម្រេចថា សំណុំរឿងនេះគួរត្រូវបានច្រានចោល[34]។

25. ជាងនេះទៀត សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ ក៏មិនអើពើពីអង្គហេតុជាក់ស្តែងដែលថាសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតជាតិ បានចេញ *ដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់* (មុន *ដីកាដំណោះស្រាយ (ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ)*)[35] ហើយដីកានេះមិនត្រូវច្រានចោលដោយសំឡេងគាំទ្រភាគច្រើនលើស

---

[28] *សេចក្តីពិចារណាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍* កថាខណ្ឌ ១២៤, ១៧០-៣០២, ៣០៤-៣២៩។

[29] *សេចក្តីពិចារណាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍* កថាខណ្ឌ ១២៣-១២៤។

[30] "គោលជំហរស្វ័យប្រវត្តិ" ត្រូវបានកំណត់និយមន័យថា៖ ប្រសិនបើ "ចៅក្រមស៊ើបអង្កេតមិនអាចឯកភាពគ្នាថា ត្រូវបន្តការស៊ើបអង្កេតណាមួយ ការស៊ើបអង្កេតនោះ ត្រូវដំណើរការទៅមុខទៀត លើកលែងតែចៅក្រមទាំងនេះ ឬចៅក្រមណាម្នាក់ក្នុងចំណោមចៅក្រមទាំងនេះ ធ្វើការស្នើសុំ [...] ឲ្យដោះស្រាយការខ្វែងគំនិតនេះ"។ *សេចក្តីពិចារណាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍* កថាខណ្ឌ ១១១។

[31] *សេចក្តីពិចារណាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍* កថាខណ្ឌ ១២១។

[32] *សេចក្តីពិចារណាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍* កថាខណ្ឌ ១២៤, ១៧០-៣០២, ៣០៤-៣២៩។

[33] *សេចក្តីពិចារណាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍* កថាខណ្ឌ ៦៩៤។

[34] *សេចក្តីពិចារណាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍* កថាខណ្ឌ ៣០២។

[35] *ដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់* ត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងសំណុំរឿង និងបានចុះលេខជាឯកសារ D359។ ការដាក់បញ្ចូលឯកសារនេះធ្វើឡើងមុនពេលចេញ *ដីកាដំណោះស្រាយ (ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ)* ដែលបានចុះលេខជាឯកសារ D360។ ទោះបីអង្គហេតុនេះហាក់ដូចជាតូចតាច តែវាធ្វើឲ្យការមិនអើពើទាំងស្រុងរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ ពីអត្ថិភាពនៃ*ដីកា*

លប់ នៅក្នុងពេលសម្រេចទៅលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ឡើយ។ ការពិត *ដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់* បានទទួលប្រយោជន៍ពីចៅក្រមភាគច្រើនយ៉ាងច្បាស់លាស់ និងការគាំទ្រពី សហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិ។ អនុលោមតាមវិធាន ៧៧(១៣)(ក) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ប្រសិនបើមិនទទួលបានសំឡេងគាំទ្រភាគច្រើនចាំបាច់ដើម្បីសម្រេចលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកា ក្រៅពីដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះទេនោះ ដីកានោះនឹងនៅមានសុពលភាពដដែល។ ហេតុនេះ *ដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់*របស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតជាតិ មិនត្រូវទទួលរងផលប៉ះពាល់ដោយបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិទេ។ អត្ថិភាពនៃ "គោលជំហរស្វ័យប្រវត្តិ" ដើម្បីគ្រប់គ្រងករណីខ្វែងយោបល់រវាងសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត មុនពេលចេញសេចក្តីសម្រេចនោះ មិនអាចយកមកសំអាងដើម្បីបំបាត់ ឬមិនអើពើពី*ដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់* ដែលមានសុពលភាពអនុវត្តបានឡើយ។

26. ចុងក្រោយ ទឡ្ហីករណ៍ដែលថា *ដីកាដំណោះស្រាយ (ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ)* ក៏អាចមានសុពលភាពដែរ អនុលោមតាម វិធាន ៧៧(១៣)(ខ) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង មិនមានឥទ្ធិពលទៅលើអង្គហេតុដែលថា *ដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់* បានបញ្ចប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០៤/០២ នោះឡើយ។ ដូចដែលចៅក្រមភាគច្រើននៅអង្គបុរេជំនុំជម្រះ បានបញ្ជាក់រួចមកហើយ គឺថាក្របខណ្ឌគតិយុត្តិនៅអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាមិនអាចដោះស្រាយភាពជាប់គាំង ដោយសារតែការចេញដីកាដំណោះស្រាយពីរដាច់ដោយឡែកពីគ្នា និងផ្ទុយគ្នា ដែលពុំមានដីកាណាមួយ ក្នុងចំណោមដីកាទាំងពីរនោះត្រូវបានបដិសេធដោយសំឡេងគាំទ្រភាគច្រើនលើសលប់ នៅក្នុងពេលសម្រេចទៅលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នោះទេ[36]។ អនុលោមតាមគោលការណ៍ *វិមតិសង្ស័យបានជាប្រយោជន៍ដល់ជនជាប់ចោទ* ដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ៣៨ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជា និងមាត្រា ១៤(២) នៃកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ រាល់ការជាប់គាំង និងភាពមិនច្បាស់លាស់ទាំងអស់ត្រូវដោះស្រាយជាប្រយោជន៍ដល់ អោ អាន។ *ដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់* ដែលទទួលប្រយោជន៍ពីការគាំទ្រដោយចៅក្រមភាគច្រើន និងសហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិនោះ ត្រូវមានអាទិភាពទៅលើ *ដីកាដំណោះស្រាយ (ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ)*។

27. លទ្ធផលនេះជាការពិតមិនអាចប្រកែកបានផងដែរ ពាក់ព័ន្ធនឹងសិទ្ធិរបស់ អោ អាន អនុលោមតាម

សម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់ កាន់តែមានភាពធ្ងន់ធ្ងរ។

[36] *សេចក្តីពិចារណាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍* កថាខណ្ឌ ២៩៥-៣០២។

មាត្រា ១៤ នៃកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ ក្នុងការទទួលបាន "សាលាក្តីមានសមត្ថកិច្ចឯករាជ្យ និងមិនលំអៀង *ដែលបង្កើតឡើងដោយច្បាប់*"។ អនុលោមតាមយុត្តិសាស្ត្រអន្តរជាតិ សាលាក្តី"ដែលបង្កើតឡើងដោយច្បាប់" មិនមែនជាបញ្ហាទម្រង់ប៉ុណ្ណោះទេ[37] តែផ្ទុយទៅវិញ ច្បាប់ពាក់ព័ន្ធត្រូវស្របទៅនឹងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យពីគុណភាពជាក់លាក់ រួមទាំង ការគោរពដល់បទដ្ឋាននៃដំណើរការតាមច្បាប់ជាមូលដ្ឋាន[38]។ ប្រព័ន្ធច្បាប់មួយដែលមិនអើពើចំពោះជំហររបស់ចៅក្រមភាគច្រើន ជាពិសេសនៅពេលពុំមានក្របខណ្ឌគតិយុត្តិច្បាស់លាស់ពាក់ព័ន្ធនឹងអ្វីដែលគួរនឹងកើតឡើងនាពេលបន្ទាប់នោះ មិនបានបំពេញទៅតាមលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនោះទេ[39]។ វាអាចពុំមានវិមតិសង្ស័យឡើយដែលថាស្ថានភាពបច្ចុប្បន្នដែល សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ មានបំណងមិនអើពើចំពោះ*ដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់* ដែលគាំទ្រដោយចៅក្រមភាគច្រើន ហើយបន្តកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនោះ មិនគោរពដល់ដំណើរការត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ជាមូលដ្ឋាន និងជាការបំផ្លាញដល់សាលាក្តីមានសមត្ថកិច្ចដែលបង្កើតឡើងដោយច្បាប់។

28. អនុលោមតាមសំអាងហេតុនានាដែលបានលើកឡើងខាងលើ សំណុំរឿង ០០៤/២ មិនអាចបញ្ជូនទៅអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានទេ ដោយសារសំណុំរឿងនេះត្រូវបានច្រានចោលនៅថ្ងៃទី១៩ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩ ហើយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងមិនបានទទួលយកសំណុំរឿងនេះទៅពិនិត្យស្របច្បាប់

[37] គណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្ស (*'HRC'*) យោបល់ទូទៅលេខ ៣៤ មាត្រា ១៤៖ សិទ្ធិទទួលបានសមភាពនៅចំពោះមុខតុលាការ និងសាលាក្តី និងសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះក្តីដោយយុត្តិធម៌ ឯកសារអង្គការសហប្រជាជាតិ លេខ CCPR/C/GC/32 (ឆ្នាំ ២០០៧) កថាខណ្ឌ ១៨ មានភ្ជាប់ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ៦។

[38] *រឿងក្តី រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង* Karadžić សំណុំរឿងលេខ IT-95-5/18-T *សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ជនជាប់ចោទជំទាស់ទៅនឹងសុពលភាពគតិយុត្តិ និងភាពស្របច្បាប់របស់សាលាក្តី* ចុះថ្ងៃទី០៧ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៩ កថាខណ្ឌ ១៣ មានភ្ជាប់ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ៧ ("[...] តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិត្រូវ "បានបង្កើតឡើងដោយច្បាប់" នៅពេលដែលមាន មាន""ប្រភពពីវិធាននៃច្បាប់ និងផ្តល់ការធានាទាំងអស់ដែលមានកំណត់នៅក្នុងលិខិតុបករណ៍អន្តរជាតិដែលពាក់ព័ន្ធ"") (ដកស្រង់ *រឿងក្តី រដ្ឋអាជ្ញា ទល់នឹង* Tadić សំណុំរឿងលេខ IT-94-1-AR72 *សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់មេធាវីការពារក្តីសុំប្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាន់បង្អំទៅលើយុត្តាធិការ* ចុះថ្ងៃទី០២ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៩៥ កថាខណ្ឌ ១០-១២)។ *រឿងក្តី* Richert *ទល់នឹង ប្រទេសប៉ូឡូញ* តុលាការ ECtHR ពាក្យសុំលេខ 54809/07 *សាលដីកា* ចុះថ្ងៃទី២៥ ខែមករា ឆ្នាំ២០១២ កថាខណ្ឌ ៤៣ មានភ្ជាប់ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ៨ ("សាលាក្តីមួយដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយច្បាប់ ត្រូវបំពេញទៅលើលក្ខខណ្ឌមួយចំនួនដូចជាឯករាជ្យភាពពីសមាជិក និងចិរវេលានៃមុខតំណែងរបស់សមាជិក ភាពមិនលម្អៀង និងអត្ថិភាពនៃការការពារផ្នែកនីតិវិធី")។

[39] មេធាវីការពារក្តីទទួលស្គាល់ថា ស្ថានភាពបច្ចុប្បន្នពុំធ្លាប់មានពីមុនមកទេ ហើយក៏មិនស្ថិតក្នុងករណីវិវាទនៅឯយន្តការសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិណាមួយដែរ។ យុត្តិសាស្ត្រសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិបានផ្តោតយ៉ាងទូលំទូលាយទៅលើភាពមិនស្របច្បាប់នៃតុលាការយោធាពិសេស ឬគណៈកម្មការដែលត្រូវបានបង្កើតឡើង ក្នុងគោលបំណងជួយសម្រួលជាពិសេសដល់ការផ្តន្ទាទោស។ *សូមមើល* HRC យោបល់ទូទៅលេខ ៣២ កថាខណ្ឌ ២២។

ទេ។ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ កំពុងព្យាយាមពណ៌នាថា ស្ថានភាពបច្ចុប្បន្នជាបញ្ហា "រដ្ឋបាល" ទោះបីវាជាបញ្ហានីត្យានុកូលភាពក៏ដោយ។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និង សំណើ

29. មេធាវីការពារក្តីស្នើសុំដោយគោរពដល់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ មេត្តាបដិសេធសំណូមពរដែលបានស្នើសុំដោយសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ។ សំណុំរឿង ០០៤/០២ ត្រូវបានបញ្ចប់ជាក់ស្តែងនៅថ្ងៃទី១៩ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៩ ហើយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងមិនបានទទួលយកសំណុំរឿងនេះទៅពិនិត្យស្របច្បាប់ទេ។ យោងទៅតាមសំអាងហេតុនានាដែលបានលើកឡើងខាងលើ ការបញ្ជូនសំណុំរឿងទៅអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង នឹងរំលោភបំពានលើក្របខណ្ឌគតិយុត្តិនៅអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាទៅលើគោលការណ៍ *វិមតិសង្ស័យបានជាប្រយោជន៍ដល់ជនជាប់ចោទ* និងទៅលើសិទ្ធិរបស់ អោ អាន ដែលទទួលបានការជំនុំជម្រះក្តីដោយយុត្តិធម៌ដោយសាលាក្តីមានសមត្ថកិច្ចដែលបង្កើតឡើងដោយច្បាប់។

សូមលោកចៅក្រមមេត្តាទទួលយកចម្លើយតបនេះដោយក្តីគោរពពីយើងខ្ញុំ។

ធ្វើនៅរាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២០

សហមេធាវីការពារក្តី អោ អាន

មុំ លុជ្ស	Richard ROGERS	Göran SLUITER